

ATJAN HOP és Neapolitano Elvira
(Fotó: Marcel Knaapen)

Kappel Edit a School of Légèreté (Philippe Karl könnyedség iskolája) edzőképző aktív résztvevője, hazai képviselője. Új cikksorozatunkban az ő instrukcióival ismerkedhetnek meg olvasóink. Hogyan érthetjük meg jobban a lovunkat, miként válhatunk jobb lovasokká? Segítséget kapunk egy-egy feladat helyes kivitelezéséhez és a hibák korrigálásához. Márciustól a cikkek végén útmutatást találhatunk ahhoz, hogy hol érhetünk el ismereteink elmélyítéséhez szükséges szakirodalmat.

Az egyik szokványos kérdés az interjúk során, hogy miért pont a lovak, miért épp a lovaság. Erre persze a szokásos válaszom, hogy mert szépek, őszinték, harmonikusak...stb., ugyanakkor van egy nagyon erős önös érdek is az indokok között. Számomra minden alkalom, amikor a lovakkal dolgozom, egy újabb lehetőség a tanulásra. Ehhez persze az

ÍRTA KAPPEL EDIT | FOTÓ SZABADOS ZSUZSA

A LÓ *tisztelete*

– etikai kérdések lovasokhoz, edzőkhöz

PLUTO XXXIV Paktum

kell, hogy adjak nekik esélyt, hogy taníthassanak, ne legyenek előítéleteim velük szemben. Ez nem is olyan egyszerű, hiszen amikor az ember évek óta nap mint nap együtt van a lovakkal, sokszor azt gondolja, hogy már ismeri őket, tudja, mi lesz a reakciójuk, mit szeretnek és mit nem. És innentől kezdve nem igazán figyel oda rájuk. „Megy végig a programon”. Viszont ha mindennap „tisztá lappal” indul az ember, és úgy közeledik a lovakhoz, mintha sohasem találkozott volna még velük, akkor hamar megcáfolják az előítéleteinket.

A mai kor embere megtanult egyszerre sok információt befogadni, de ez nem jelenti azt, hogy fel is tudjuk dolgozni. Ahhoz ugyanis már több idő kell, amit ha nem szánunk rá, akkor az információt agyunk félredobja mint haszontalan adatot. Agyunk szelektál, hogy melyik információval foglalkozunk, és melyikre ne pazaroljunk időt, energiát. Ez a szelektálás azonban irányítható.

Mi a tisztelet legalapvetőbb jele? Hogy odafigyelek a másokra. Amikor lovammal foglalkozom, akkor nem mással beszélgetek, nem a telefonomat nyomkodom, nem másra gondolkodom... A lovainktól maximális figyelmet várunk el, miközben foglalkozunk velük, és ebben nagyon kritikusak tudunk lenni! Az egyik leggyakoribb panasz: a lovam nem figyel rám... erre mindig az a válaszom, és te figyelsz rá? Látod, hallod, hogy mit mond? Figyelembe veszed, amit jelez feléd, vagy nem érdekel, és csak csinálod/csináltatod vele, amit te akarsz? Nem érted, hogy mit mond? Mit teszel azért, hogy megértsd?

A mai pénzorientált világban azt gondoljuk, hogy mert mi fizetjük a bértartást, veszünk neki évente új takarót, fáslit, drága nyerget... stb., ezért neki azt kell csinálnia, amit mondunk. Ez a dolga. Örömmel, készségesen, bármikor álljon rendelkezésünkre. A ló viszont „nem paraszt, nem bunkó, még csak nem is buta vagy éppen makacs dög” abban az esetben sem, ha mégsem ezt teszi. Ezekkel a jelzőkkel én sohasem illetnék egy lovat, a lovardákban, versenyeken viszont úton-útfélen elhangzanak. Ugyanezekről az emberekről számos kép van a közösségi médiákon, amikor lovukhoz bújva, édesen mosolyogva mutatják meg a világnak, mennyire szeretik is őket négy lábujukat. Mi lenne, ha ezt nem csak a világhálón tennék? A ló egyszerűen egy érző lény, amelynek vannak fizikai sajátosságai, van személyisége,

saját akarata és biológiai, szociális igénye. Mennyit tanul erről az átlag hobbilovas vagy éppen versenyző, edző, bíró? Lehet erről eleget tudni? Nem hiszem.

Ló és kutya többnyire együtt jár, minden lovarda tele van kutyával, a lópartók jó részének kutyája/macskája is van. Mindig érdekes látni, hogy ezek az állatok mennyivel másabb bánásmódban részesülnek, mint a lovak. Amit nem tennél meg a kutyáddal, miért teszed meg a lovaddal?

Ha valaki végigmenne az utcán egy bekötözött szájú, lekötött fejű kutyával, gyorsan állatkínzást kiáltanának az emberek! Ugyanakkor ez a lovaknál elfogadott – vajon miért? Mert nagyok, és félünk tőle, hogy nem tudjuk őket kontrollálni, netán sérülést okoznak? Akkor talán az lenne a dolgunk, hogy megtanuljunk velük kommunikálni, nem pedig a fenytető, kényszerítő eszközökben keresni a megoldást. A kutyakiképzés az elmúlt 50 évben rengeteget fejlődött, mindenki számára világos már, hogy a pozitív motiváció sokkal hatékonyabb, mint a büntetés. Ugyanakkor a lovak képzésében még soha nem játszottak ekkora szerepet a fenytető és korlátozó eszközök, mint manapság. A lovas boltok legnagyobb forgalma a különböző zablák és egyéb kényszerítő eszközök eladásából adódik. A kutatások szerint minél képzetesebb egy ló, annál több ilyen eszközt használnak

a lovaglása során. Ennek nem fordítva kellene lennie?!

Mennyire etikus az a magatartás, amikor az edző inkább bekeni a tanítvány lóval oldalát krémmel, hogy ne látszódjon a négyesögben a sérülés, amit a sarkantyút kezelni nem tudó lovasa okozott, minthogy megtanítsa a lovat a csizmasegítség helyes alkalmazására? A durva, erős szársége miatt tiltakozó ló száját inkább bekötözzük, semmint megtanuljuk helyesen kezelni a szárat.

Mind itthon, mind külföldön, mind a hobbilovasok, mind a versenyzők körében sajnos számos példa van a lovak iránti tisztelet teljes hiányára. A versenyzők talán kicsit nagyobb publicitást kapnak, követendő példaként való beállításuk nagyobb felelősséget ró rájuk, bár a vérző szájú és oldalú, sokszor sántán is versenyeken szerepeltetett lovak nem az etikus magatartást hirdetik. Itt természetesen a bírók és a felügyeleti szervek szerepe sem elhanyagolható.

Amennyiben egy edzőnek nincs más megoldása egy problémára, mint hogy használjunk erősebb szár- és csizmasegítségeket, vagy éppen kényszerítő eszközöket, akkor érdemes elgondolkodnunk, vajon biztosan hiteles tanító-e az illető. Sose félj feltenni edzőnek a kérdést: miért?

A megoldás mindig az együttműködésben rejlik, erre viszont nem lehet rákényszeríteni a lovat, és nem lehet azt

erőszakkal pótolni. Ha egy edző már nem keresi a tanulási lehetőségeket, nem szán rá időt, hogy magát képezze, akkor a tanítványoknak hogyan lesz esélye fejlődni?

Ha lovunk egészsége veszélybe kerül, akkor el kell gondolkoznunk, hogy mennyire vagyunk mi az okozói közvetve vagy közvetlenül a problémának. Ez minden lótulajdonos kötelessége, hobbilovasként csakúgy, mint versenyzőként, edzőként. A legtöbb egészségügyi probléma mozgásszervi, aminek a helytelen képzés, illetve tartás az oka. Ezen pedig a mi felelőségünk változtatni!

A lovakkal való foglalkozást egy életen át tanulmányozhatja az ember, akkor sem tud meg mindent róluk, éppen ezért fontos, hogy lehetőség szerint minden alkalmat megragadjunk, hogy tapasztalt, hiteles tanítóktól tanulhassunk, hogy legyen alternatív megoldásunk az erőszak helyett.

A tanulás, a változás sosem késő. Bár a magyar lovas szakirodalom sajnos elég szegény, de a francia, a német és az angol annál gazdagabb! Az internet számos új lehetőséget nyitott meg a tanulásra, könyvek, videók már elérhetőek szinte bárki számára. A fiatalabb nemzedék pedig szinte mind beszél már nyelvet, vagy ha mégsem, akkor ez egy kiváló motiváció lehet! A francia, a német, a spanyol lovas kultúra több száz éves, hány mesternek a nevét ismeri a magyar lovas társadalom, és hányan olvasták netán az írásaikat? Na és hány magyarnak?

Érdemesebbnek tartom hát a sokadik takaró, nyeregátlát helyett inkább tudásra, képzésekre költeni a pénzünket, hogy a lórol és a lovaglásról való ismereteinket szélesíthessük, gyarapíthassuk, ezáltal lovainknak teljesebb, egészségesebb, hosszabb életet biztosíthassunk.

Jó tanulást és közös fejlődést lovaddal 2016-ban is!

